დროება

№ 31 ოთხშაბათი, 24 დეკემბერი 1908 წ. № 31

უთვალწინელი პოლიტიკური საკითხებიანი და სალიტერატურო გაზეთი

გაზეთი „დროება“ ერთის წლით ღირს 7 მან., ნახევარი წლით—4 მან. 50 კაპ., ერთის თვით—90 კაპ., გაზეთის გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვებში.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 3 ტაეტი ღირს 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სამგლოვიარო განცხადებების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოეული სალიმამ 4 საათამდე ღირს 3 მან., ოთხი საათის შემდეგ მეტი ღირდეს.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „დროების“ რედაქციაში და განტოროსაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარეგა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 4-მდე.

ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ მეორე წერილებს და ავტორებისაგან ჩვეულებია სულ არ ინახავს. ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. ხრიადად მოლაპარაკება. შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარეგა, დილის 11 საათიდან ნაშუადღე

ოდან გათიშვა და განშორებაა. ეს რეგი ნერგავს ღიზღის რწმენას, რომ სახელმწიფო კონტროლის და სახელმწიფო უფლობის მეშვეი პატრონი არა ჰყავს, რომ ეს კონება და უფლობა არსებითად უპატრონოა და ამიტომ ვისაც როგორ შეუძლიან, ისე უნდა ისარგებლოს ამით. ამ ძირითადის რწმენიდან ამოიზეიქება ესა და სხვა ტოტი, რომელთაგან თითოეული თავისებურად იფოფლება და ყველანი ერთად-კი ფარულად ამაღეებენ მეკრთამეობას და ხაზინის მცარცველობას. მდაბალი ხალხის თვალში სახელმწიფო ხაზინა და სახელმწიფო უფლობა მთლიად ერთმანეთ არსებობს, რომ მას გადასახადები გამოართოს და სადღაც წაიღოს; მოხელეთა თვალში სახელმწიფო დაწესებულებები მხოლოდ იმიტომ არსებობენ, რომ მთ ყოველთვის ოქროს ჯამგირი მიიღონ; ვაჭრები, მრეწველები და მემამულეები იმ თვალით უცქერიან სახელმწიფო უფლებას, რომ მათ იგი ძალიან გაუადვილებს გამდიდრებას, თუ კი მოხელეებმა, რომელნიც ამ უფლობას ატრიალებენ, მათ მხარი დაუჭირეს. მოკლეთ რომ ვთქვათ, ავტორატიულ რეჟიმის გავლენით მწიფდება ის აზრი, რომ ხაზინა და სახელმწიფო უფლობა ერსებითად უპატრონოა და ვისაც როგორ შეუძიანან, ისე უნდა გამოიყენოს იგი თავისთვის. როცა გადასახადები მისაცემი, ყველა იმას მეცადინეობს, რომ არაფერი არ გადიხადოს ან ნაკლები გადიხადოს, როცა მისაღებია რამე, ყველა რაც შეიძლება მეტის მიღებას სცდილობს. ეს ნორმალური ითვლება და არც არავის მიჩნია საჭიროდ ერთმანეთს ხელი შეუშალონ ხაზინის დაზარალებაში. პატარა მოხელეს და პატარა კაცებს ცოტა ზარალის მიყენება შეუძლიანთ, დიდ მოხელეებს და დიდ კაცებს არც დიდ ზარალს მიყენება უკერძებთ. ავტორატიულ რეჟიმს გავლენით, ყველა თავის საკუთარ კეთილდღეობისთვის უთხრის ძარს ხაზინას და არავის არ მოსდის აზრად, ამის წინააღმდეგ ამხეიდრდეს. რატომ? — იმიტომ რომ უზნეობაა სხვის გაბედნიერებას ხელი შეუშალოთ. ხაზინის დაზარალება მეკრთამეობით და ძარცვა-გლეჯით ისეთ საქმედ ეჩვენება გონებას, რომელსაც მხოლოდ ერთი მხარე აქვს, ის, რომ მოხელეები, ან კერძო პირები თავიანთ ბედნიერებას ჰპოვნიან; საქმის მეორე მხარე, ისე რომ ხაზინის დაზარალება ხალხის დაზარალებაა, ფიქრადაც არავის არ მოსდის იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ არავინ არა ჰგრძნობს თავის თავს ხაზინის პატრონად, ეს ყველას უპატრონო ბეონია.

ასეთ ხაზოგადოებრივ პსიხიკას ენერგავს და ანვითარებს ავტორატიული რეჟიმი და, რა საკვირველია, იმის სრულ ბატონობის დროს, ვერავითარი სასტიკი ბრძანება და სასტიკი კანონი ვერ აღწევდეს მიზანს. ხაზინის ცარცვას და მეკრთამეობას ხმოლოდ მაშინ შეიძლება ნაყოფიერად შეებრძოლოს ხალხი და საზოგადოება, როცა ეს უკანონელი ხაზინის და სახელმწიფო უფლების პატრონად იგრძნობს თავს, როცა მიჰხედება, რომ ხაზინის დაზარალება თვით იმის საკუთარი ზარალია. ასეთი შეხედულები კი ხაზინაზე და სახელმწიფო უფლობაზე მხოლოდ მაშინ შეიძლება განვითარდეს, როცა უარყოფილ იქნება ხალხის და სახელმწიფოს გათიშვა ერთი-მეორისაგან და როცა ხალხი მოწოდებულ იქნება თითონ უპატრონოს იმას, რაც არსებითად სწორედ მას შეეხება, ე. ი. ხაზინას და სახელმწიფო უფლობას.

ჩვენი მკითხველი უკვე მიხვედრილია, რომ მეკრთამეობა და ხაზინის ცარცვა შემთხვევითი დამატება არ არის ავტორატიულის რეჟიმისა, პირიქით იგი ამ უკანასკნელის პირმშო შვილია. როცა მეკრთამეობას და ხაზინის ცარცვას საჯაროდ ჰკიცხავენ, სდევნიან და მოუნიდებლივ ამხეცენენ, ეს იმის ნიშანია, რომ ავტორატიულ რეჟიმს ძირი ულეგს, რომ ხალხი გაზრდილი საკუთარს თვითცნობაში, რომ ხაზ თავისი თავი სახელმწიფოს პატრონად უგრძენია, რომლის ინტერესებიც მას უკვე თავის საკუთარ ინტერესებად მიჩნია.

რუსეთში მეკრთამეობა და ხაზინის ცარცვა ძველი ამბავია, მაგრამ ამ ბოროტმოქმედებათა აწყარა მხოლოდ და დენა კი ახალი ამბავია. ეს ეს ახალი ამბავი ეთქმის მრავე რუსეთის საზოგადოებრივ თვითმეგზეგის ზრდას გამოხატავს, მეორეს მხრივ რუსეთის ნორჩ და ვიწრო კონსტიტუციის სალ გავლენას სახელმწიფო საქმეებზე. ძველ ავტოკრატიულ რეჟიმის დროს დაწნული ბუღეები მეკრთამეობისა და ცარცვა-გლეჯისა უკვე ბევრ ადგილას აღმოჩინეს, მაგრამ ეს შეეძლიან ივარაუდოს, რამდენნი ბოროტმოქმედებაა დარჩენილი გაუმეღავნებელი მხოლოდ იმიტომ, რომ კონსტიტუცია მარტოოდენ ტაძრიდის სასახლეში და მის ახლო-მახლო ბეუტაკებს?! ვინ ივარაუდებს, როგორენი სიმდიდრე შეეძინება ხალხს და სახელმწიფოს, საკონსტიტუციო წესწყობილება რომ ფართოდ განხორციელდეს მთელს რუსეთში!

კმარა, დადუმდი!

კმარა, დადუმდი! ნუ, ნუ მაშ-ფოთებ
ბოროტებისგან ღელვილო სულო!
შენ-წყალტა ღრტენვა ჭკერდს ნუ მიქთებ
სევდათა ქსელში გამბეულ გულო.

—

შენც, ბობოქარო გრძნობავ, გოლნებავ.
ავსულთ ხარხარზე აღფოთებულო,
დამშვიდდი! გაჭკერ ურმშენრაბავ.
სიცოცხლის მსმობო გამძვინვრებულო!

—

დაჭკროლე ქარო! შენი ზეირთებ
ზორს წარიტაცე ნისლი სევდისა
და ნაზი სიო სუმბულ-ლილ ფოთ-ებით
მოგვფინე, გვიტკბე შავის ბედისა.

გიორგი ეიმშვილი.

დეკეშები

(რუსეთის ფეოდეთა სააგენტოსაგან)
23 დეკემბერი.

მიწის ძვრა

კატანია. ეტნისაში კიდევ იძვრის მიწა და ხალხს შიში ზარს სცემს.

რომი. იტალიის მეფე-დედოფალი დაბრაწლნენ სამხრეთ იტალიიდან. გზ. „ტრიბუნა“ იუწყება, რომ პარლამენტი საგანგებოდ იქნება მოწვეული. მთავრობას სწადიან პიუპატიდან გადარჩენილ ფულით და ერთის ან ორის გადასახადის დროებით მოსატანით დაფაროს ის ეკონომიური ზარალი, რომელიც მიწის ძვრამ მოუტანა ხალხსა.

რომი. განაგრძობენ დაკრილთა გადაყვანას. ოფიციალურის ცნობით 20 დეკემბერს იტალიის გემებმა გადაიყვანეს 10,370 სული, ინგლისის გემებმა — 1209, გერმანიისმა — 500, რუსეთისმ — 880.

მესინა. ცნობა, ვითომ დაკრილთა გადარჩენის დროს 6 რუსის მეზღვაური დაღუპაო, ტყუილი გამოდგა: ყველა მეზღვაურები უკლებლივ გამოცხადნენ 21 დეკემბერს.

პეტერბურგი. რუსეთის ხელმწიფე-იმპერატორმა 50,000 ფრანკი შესწირა ალაბარიასა და სიცილიაში დაზარალებულთა სასარგებლოდ.

ოდესსა. ქალაქის საბჭომ ერთხმად დადგინა: იტალიის კონსულს გულითადი მზეთანრება გამოუცხადოს იტალიაში მომხდარ უბედურების გამოო.

ს ა ბ ა რ ნ ე თ ი

თეირანი. ორი დღით წინ რამდენმაგე მოლამ და ვაჭარმა თავის შეფარა მოინდომა ინგლისის საკონსულოში. ისპაჰანში მომხდარ უწესობების გამო ინგლისის ელჩმა და რუსეთის რწმენებელმა საჭიროდ გამოუცხადეს ზაჰის მთავრობას, რომ თუ ინგლისის ან რუსეთის ქვეშეფარდამბა სიცოცხლეა და ქონებას რაიმე საფრთხე ემოუწ და, პასუხს გვეს მთავრობას მოვთხოვთო.

თეირანი. ისპაჰანში დღეი უწესობება ასტყდა. ბახტიარები შეეცვენენ ქალაქში და ყველაფერი გაეცარცვეს. მოსდა რამდენიმე შეტაკება. ზარალი დიდი. უწესობება მოხდა იმის გამო, რომ ხალხი მტრულად უცქეროდა გუბერნატორს და უკანაყოფილო იყო გუბერნატორის მიერ შემოღებულ ზოგიერთ გადასახადთ.

თეირანი. ისპაჰანი ბახტიარების ხელშია. ბახტიარები თითონ შეუდგენენ წესიერების დამყარებას. გუბერნატორი გადაყოფენს. რუსეთის ქვეშევრდომები უვნებლად არიან.

ბ ა ლ კ ა ნ ე თ ი

ბელგრადი. 20 დეკემბერს, საღრო კრებაში გარეშე საქმეთა მინისტრმა მილოვანოვიჩმა ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა ყველა პარტიის მეთაურთა შეკითხვის პასუხად. მილოვანოვიჩმა თქვა, რომ ავსტრიის მიერ ბოსნია-ჰერცოგოვინის დასაკუთრებამ სავდელის პირზე მიიყვანა სერბეთის ეროვნული საქმეო. ბოსნია-ჰერცოგოვინის საკითხი თავდაბრალვად არის ჯერ სერბეთა საკითხი და მერე ევროპისა, მაგრამ ევროპამ მხოლოდ ამ საკითხის ერთ ნახევარი შეიგნო. ევროპა უკანასკნელ დრამდე ბალკანეთის ერების უფიდეს მტრად სთვლიდა რუსეთს. ამ აზრით, რომ რუსეთს წინ არ წაეწია ბალკანეთში, ევროპამ 1878 წელს მას დროებით წინ წაუყენა ავსტრო-ჰუნგრეთი. ამ ეპოქამდ რუსეთს სრულიად აღარა სწადინ ადგილების დაკერა ბალკანეთში, ავსტრიამ-კი სწორედ ეხლა მოინდომა თავის პოზიციის გამაგრება ბალკანეთში. ეხლა მარტო ავსტრია ღაა საშიში ბალკანეთის ერებისთვის. უფლებისა და ზნეობის მხრივ სერბთა საქმის გამარჯვება უზრუნველყოფილია და ამის გულისთვის სულაც არაა საჭირო ომი ავსტრო-ჰუნგრეთთან. ავსტრია უნდა დასჯერდეს შეამავალის როლს სლავიანებსა და გერმანელებს შორისო. ჯერ არაა გადაწყვეტილი, მიიღებენ სერბეთი კონფერენციაში მონაწილეობას თუ არა.

ყველი პარტიებმა დიდი ოვაცია გაუმართეს მინისტრს.

ბელგრადი. საგარეო პოლიტიკაზე კამათის გათავების შემდეგ საერო კრებამ მიიღო პაშიჩის მიერ წარდგენილი რეზოლიუცია, რომელშიაც კრება უცხადებს მადლობას რუსეთს, იტალიას, ინგლისს და საფრანგეთს სერბიის ერისადმი თანაგრძნობისთვის და გამოთქმულია მტკიცე რწმენა, რომ სერბიის მთავრობა ყველი ღონეს იღონებს სერბიისა და ჩერნოგორიის პოლიტიკურ და ეკონომიურ დამოუკიდებლობის დასაცველადაო საერო კრებას სწამს, რომ ეს დამოუკიდებლობა უხრუნველყოფილ იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბოსნია და ჰერცოგოვინა გაზდებიან ეასალურ სამთავროებად, სულთანის უმაღლეს ბძანებლობისა და დიდ სახელმწიფოთა მფარველობის ქვეშ. საერო კრება დაითხოვეს სამშაბოდ 15 იანვრამდე.

ს ა ბ ზ ე ვ ი ნ - ბ ა ვ ე ბ ი

პარიზი. 21 დეკემბერს მოახდინეს არჩევანი სენატის მესამედის განსაახლებელად. აირჩიეს 23 მემარცხენე რესპუბლიკელი, 24 რადიკალი-სოციალისტი და პროგრესისტი, 4 კონსერვატორი. არჩევნები არიან სხვათა შორის: კლემანსო, დეტურნელი, კონსტანი, დიუპეი, სარიენი, ფრე

ყველა მიმდინარე საქმეს, როგორც საუნჯოწერილი საოთბოს საკონო სხვადასხვა, ისე კ...ისეთნაირ გარნეულებს. ამასთან ერგელად შეკვეთა საქმეთან მიმდინარეობს საოთბოებში. არ დაკოტაჟ უფრადღებოდ აგრეთვე შეკაოსნეები, როგორც მოსაფალ გაბრელ-გუბერნატორთან ეკ...ულებლის მოქმედებაზე, ისე სხვანი. კარგად სახელწოდო ადგილის კომისიას მოგაქვეო შეტი ურჩადღებ. აგრეთვე მოიხსენ ზეგზეთ ამ ინეფდენტებს, რომელებსაც ადგილი ქმნილი საოთბოთა სხვა და სხვა სსდოგებზე. ჩვენი მოიგებენდიდა ისეთი, რომ ბუნი, ეთოთ საკონსულ-ზეგებო დაწესებულებებს მოსმაბის უბირებენენ, საფეკეელ მოკალეებელ. ეროკეთ ეთოთ მოიგრამის სოფლეს საოთბოთაოს კანეკეულებს დროს კემოსეგეს დროკეთოთ კანონები.

ნოეგოროსიანი. კალეთოთ კეკეთაოს საქმესოფის კალეუნეკეტეს: ხაბ—ეკალ-ეკალ ნასეკეთი ფეხეთითოოს, ოთხს—ოთოთ ეკალი, 12 კალეთოოდეს.

კრონშტანტი. ინდოკეკეეს ტაძარში ეშინკოლოზოს კირიდეკ, ეროკ ანანდოკეს შეთოდან, 82 მეკეკედეს და 12 ოთოკოს ეროკეს შეკეკეკ ინკეკრნა ეკეკეს დეკანოზ ოიანე კრონშტარეკეს (სკრ. ბეკეკეს). კალთიდან ხაბი ეკალ. ეროკეს და ხანკოს დეკეკრნა კრონშტარეტის უმადლეკეს ადმინისტრაკა. ინდოკეს შეშეკეკ ხაბდეკეკეთან ტაძარს ხაბ ეკეკ შეოოეტარ ეკეთ და ეკანეკეს ხაბ მეკეოეკარო ეტეზე. ეკეორეინეზეს ინეზეკეთ ოთოკეკ ეკეკეკ ეკეკეკეთ ეკეკეკ ეკეკეკ. ეკეკეკ ეკეკეკ ეკეკეკ

ლებს ამ საკვებს. მასწავლებლის ბრძანებით, უსაფასოდ ეხმარეთ კი ტყვეულ, უსაფასოდ ეკვებეთ ბავშვს ეკვლა, ეს ბავშვის ეკვლა ეს ხელ ეკარგაოთრ ეკვლს ვერ ეხლეკლეს.

ეს გაბოვკოთეთ ბავშვებს ამ ოთ ოთმაზოვის და ტაკონების ამბავი: რაკონრ ეოგნდედ ეკ ეხლეკლეთ ეკიეკ ეკარეკ ამ მოთოვის ძეკიარეს ნიგეოვნის ნაკეთობის, მთა საკვარეთ საკენის ოკოთეკედ ნაწილ. ეკეარდოთის სასეორთის მაზეზი ე ეკოთ ეკ-ეკოთ ეკარა ეკეკ—საკნის საკეარედ. რაკეაბეკეკ ნაბეკ ეკ ეოგნიდის ამაკეს მოეარეკედ ამბავეს ოგეკეკ ეაკეს, ეკე ეგეკეკ კანონი მოკმეკეს: ეკი თავის ეკრთ მოგთობრთ ოთკეკ ან თავის თავს ამეს, რაკ ეკეკის, ამეტოთ სოკოთ ეკ ეკეკ ეკეკეკ საკეარ საკენ სასეორთან კანთეკეკ.

როგ ოგთოეკედ ნეკეკენ თავის ტოოკრკეს ე ბრთ ეკ კანოეკდიდეკს ე ეკეკეს კანოეკეთის, თუ როგორ ასეკეკეს ბან სეოთ ეკეკ, ეკეკეკ ეკ ეკ